

Asia: VN/25202/2024

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveysministeriön asetusluonnoksesta Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko suoritteet jaoteltu tarkoituksenmukaisesti?

Kyllä suoritteet on jaoteltu tarkoituksenmukaisesti.

Ovatko eri suoritteista perittävät maksut ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia?

Tutkijalähtöisen tutkimuksen alennetut maksut ovat perusteltuja, kuten myös opinnäytetöihin liittyvät alennetut maksut. Tutkijalähtöisen tutkimuksen hinnat ovat kuitenkin edelleen suhteellisen korkeita, esimerkiksi: ”tietolupa luvanhakijalle, jonka toimipaikka on Suomessa tai muussa EU- tai Eta-maassa ja jonka käsittelyaika on 14 tuntia tai enemmän ja kyse on ilman ulkopuolista rahoitusta tai julkisen terveydenhuollon toimintayksikön, korkeakoulun, tutkimuslaitoksen tai muun julkisen tai yleishyödyllisen yhteisön rahoituksella toteutettavasta tutkijalähtöisestä tutkimuksesta 1000 euroa.” Samoin tietoluvan muutoshinnat ovat ilman ulkoista rahoitusta rahoitettavalle tutkimukselle korkeita (300 ja 600 euroa). Vähäinen muutos voi olla esimerkiksi tutkijan lisääminen tutkimusryhmään, mikä tässä mallissa maksaa siis vähintään 300 euroa. Opinnäytetöihin liittyvistä luvista ei tulisi periä ollenkaan maksua koulutuksen maksuttomuuden ja opinnäytetöiden valinnanvapauden turvaamiseksi. Valtion maksuperustelaisissa säädetään, että koulutustoimintaan tai sellaiseen verrattavasta syystä maksu voidaan periä alempana tai jättää jopa kokonaan perimättä.

Onko omakustanteisesti perittävä maksu ja tuntihinta Findatan työstä ymmärrettävä?

Ovat ymmärrettäviä.

Muut asetusluonnosta koskevat huomiot.

Pirkanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua tärkeästä asetusluonnoksesta tietolupaviranomaisten maksuista 2025.

Pirkanmaan hyvinvointialue kannattaa seuraavia Helsingin yliopiston lausunnossa esitettyjä muutosehdotuksia ja ehdottaa samoja omassa lausunnossaan:

Findatan vuoden 2025 maksuasetus on tällä hetkellä ainoa käsillä oleva säädösmuutos, jonka avulla tutkimuksen tekemistä voidaan konkreettisesti helpottaa, jos niin halutaan. Voimakkaasti heikentynyt yleinen taloustilanne ja hyvinvointialueiden taloudellinen ahdinko korostavat nyt tarvetta siihen, että tutkimukseen panostettaisiin kaikin keinoin. Tieteellisen tutkimuksen kannalta olisi elintärkeää, että tutkijalähtöinen tieteellinen tutkimus vapautettaisiin lupamaksuista kokonaan. Mallia saataisiin suoraan esimerkiksi eettisen toimikunnan lausuntomaksuista, joista on säädetty asetuksella (1287/2018) seuraavaa: ”Maksua ei peritä ilman ulkopuolista rahoitusta tai julkisen terveydenhuollon toimintayksikön, korkeakoulun, tutkimuslaitoksen tai muun julkisen tai yleishyödyllisen yhteisön rahoituksella toteutettavasta tutkijalähtöisestä tutkimuksesta annetusta lausunnosta.”

Niin kutsuttujen vähäisten muutosten osalta hyvinvointialue esittää, että henkilöiden lisäys tai poistaminen tutkimusryhmään on asia, joka voitaisiin toteuttaa toisin ilman lupamaksuja. Tietoluvan saajalle tulisi antaa oikeus/velvoite ylläpitää ajantasaista listaa tutkimusryhmän jäsenistä, joille annetaan pääsy tietoturvaliiseen käyttöympäristöön. Muutos poistaisi taakkaa lupaviranomaiselta, ja antaisi vastuuta sille, jolle vastuu tietoaineiston rekisterinpitäjänä muutoinkin kuuluu.

Haapalahti Sari

Pirkanmaan hyvinvointialue - Konsernipalvelujohtaja Juhani Sand